

Мел мой 2
М-63

КАРОМАТУЛЛОҲИ МИРЗО

НАБЕРАИ ШАҲРӢ

НАБЕРАИ ШАҲРӢ

Аҳли оилаи бобои Ҳайдархон аз рӯи одат имрӯз ҳам пагоҳии барвақт аз хоб хеста буданд. Баъди наҳорӣ ҳар кадом аз пайи кор шуданд. Худи пирамард каландро гирифта, ба ҳота, ки аз ҳавлӣ ба тарафи офтоббаро дарича дошт, гузашта рафт. Лаби ҷӯй, тақя ба дастаи каланд, хеле истоду баъд обро ба тарафи ҷӯякҳои помидор гардонд. Духтари калони оила – Гулчеҳра рӯймоли ҳарири нимдошти гулобиранг дар сар пеши дарвоза, таги пешдолону дарахтхоро мерӯфт.

Бачаҳои дигар – Ҳамроҳи хурдсол ва набераҳои бобои Ҳайдархон – Исмоилҷону Зариф дар болои боми амборхона, ки аз як тараф шохаву навдаҳои дарахтони себ рӯи он хамида буданд, ҳанӯз масти хоб.

Зани Ҳайдархон – кампири Роҳила говҳоро дӯшида, як хурмаи пури шир дар даст аз ҷониби молхона меомад. Кампир хурмаи ширро ба ошхона дароварда монду сӯйи ҷойи хоби бачаҳо шитофт. Аз таги бом чанд бор «Ҳамроҳ, ҳой Ҳамроҳ, хезетон пода рафт, говҳоро ҳай кунетон!» – гӯён онҳоро бедор кардан хост. Вале бачаҳо аз хоб бедор нашуданд. Баъд пиразан

калӯшҳояшро бароварда, бо нардбон болои бом баромадан гирифт.

– Ҳамроҳ, ҳой Ҳамроҳ, – Роҳилахола болои писарчааш ҳам шуд. Ҳамроҳ аз хоб чашм кушод. Наберааш Зариф ҳам бедор шуд. Лекин Исмоилҷон набуд. Ҷойхоби ӯ, ки паҳлуи Зариф густурда шуда буд, холӣ.

– Исмоилҷон канӣ? – пурсид пиразан.

– Намедонем, – бачаҳо бо пушти даст чашмони хоболудашонро мемолиданд.

Роҳилахола бо умеди он ки Исмоилҷон дар поён будагист, бо Ҳамроҳу Зариф аз болои бом фуромад.

– Исмоилҷон, Исмоилҷон, канӣ ту!? – Роҳилахола чанд бор овоз баровард. Аммо аз ҳеҷ ҷо ӯ ҷавоб намегардонд. Бачаҳо гирду атроф, беруни дарвозаро диданд, ӯ набуд. Аз ғалоғулаи бачаҳо, фарёди занаш бобои Ҳайдархон ҳам ташвиш шуд, каландаш дар сари китф аз ҳота ба ҳавлӣ даромада омад.

– Исмоилҷон нест, – гуфтанд ба ӯ.

– Куҷо меравад, дар берунҳои дарвоза будагист, – гуфт оромона пирамард, вале хаёл карда монд: боз аз гапҳои ӯ ранҷида, ягон кор накарда бошад?...

– Қаҳр карда рафтагист, – гуфт Гулчеҳра ҷо-

рӯби дасташро ба оби ҷӯй тар карда.

– Гапе мезанӣ, ки... куҷо меравад? – ғазабомез гуфт бобои Ҳайдархон.

– Айби худатон шуд, мардак. Ба сари як резгӣ кӯдак ин қадар ҷангу ҷанҷол бардоштед. Бечора талхакаф шуд. Худо накунад, ки ба набераам ягон гап шуда монад. Ба сӯхтан дигар пок намешавед, – гӯё ба Исмоилҷон воқеаи нохуше рӯй дода бошад, пиразан ба гиря даромад.

– Ту, кампир, ақлатро хӯрдаӣ, дам ист. Кори вай кардагӣ кори майда-ҷӯйда не. Мефаҳмӣ, майда не! «Набераи Ҳайдархон аз магазин дуздӣ кардааст» – гӯянд, хуб аст? Агар ягон бачаи худам ҳамин хел мекард, медонистам бо вай чӣ кунам. Гӯшти баданаширо қима мекардам. Марги падару модараш. Фарзанд тарбия кардаанд. Боз номашон шаҳрӣ, одамони маданияю илмнок, – оташи ғазаби пирмард баландтар мешуд.

– Хонашон рафта наметавонад. Як ваҷаб кӯдак куҷо меравад? – бо худ ғур-ғур кард пирмард.

Воқеа қарибиҳои офтобшин рӯй дода буд.

Исмоилҷон аз шаҳр ба деҳа, ба хонаи бобояш омада буд. Ӯ ҳамроҳи Зариф деҳаро хеле тамошо кард. Назди осиеи куҳна рафтанд, аз чашмаи таги шахи баланд об нӯшиданд, шаршараҳои қа-

тори дараи Арӯсонро диданд, баъд дар бозгашт ба магазин даромаданд. Дар магазини калону базеби деҳа ҳама чиз буд. Хусусан, гӯшаи молҳо барои бачаҳо ба чашм аҷоиб, назаррабо менамуд. Хирсча, сағҳои гӯшдарози сиёҳу сафед, мошинҳои ҳархела, боз олам-олам бозичаҳои дигар қатор чида шуда буданд. Як мардаки ришдарози бурутӣ ба писаракаш мурғаки хушрӯе харида дод. Мурғак аҷоиб будааст: онро бо калид тоб ки меодӣ, қиғ-қиғ садо мебаровард. Писарак мурғакаш дар даст аз паси падараш аз магазин баромада рафт. Вале Исмоилҷон аз назди мурғаки болои рафи магазин гузошташуда дур намерафт. Чӣ қадар орзу дошт, ки аз онӣ бошад. Кисаҳояшро кофт, пул надошт.

– Чӣ шах шуда мондӣ, Исмоилҷон? Рафтем, – Зариф лаби остини костюми ӯро дошта кашид.

– Ту пул надорӣ? – аз Зариф пурсид вай.

– Не, рафтем, – Зариф роҳӣ шуд. Исмоилҷон ҳам аз паси ӯ қадам монд, вале хаёлаш ба мурғак буд. «Чи хел он зебо, хушрӯяк». Исмоилҷон дар шаҳр, дар хонашон, бозичаи бисёр дорад, вале ин хелаш нест. Аз роҳаш гаштанӣ шуд, натавонист. Боз ба пеш қадам монд. Вале вай оқибат ақиб гашт.

Зариф чанд кӯчаю паскӯчаро гузашта, аз магазин хело дур шуд. Исмоилҷон пайдо шуд.

– Ана тамошо кун, – Исмоилҷон мурғакро ба За-риф нишон дод.

– Мурғак?! – Зариф аз роҳравӣ истод.

– Ҳа.

– Охир, ту пул надоштӣ-ку?!

– Дуздидам, ҳамин хел гирифтам, ки магазинчӣ нафаҳмид.

– Ин кори бисёр ганда, гард, бурда дар ҷояш мемонем.

– Не, ман инро дигар ба ҳеҷ кас намедиҳам, мурғаки худам, – мурғак гӯё аз миёни панҷаҳои Исмоилҷон парида мерафт, ки онро сахттар дошт.

– Медонӣ, дуздӣ чӣ қадар гуноҳи бад аст? Агар фаҳманд, одам шарманда мешавад, ҳама механданд, ҷанг мекунанд, – гӯё мурғакро худи Зариф дуздида бошад, аз ҳарос меларзид.

Онҳо ба хона баргаштанд. Бегоҳӣ ҳама сари дастархон ҷамъ омада буданд.

Нон хӯрданд, чой нӯшиданд. Вале ҳавоси Зариф ҳанӯз парешон буд. Аз дил мегузaronд, ки Исмоилҷон кори норавое кард. Ягон кас дида бошад, ё магазинчӣ фаҳмад, айб, қишлоқ пури гап мешавад. Мегӯянд, ки набераҳои як одами

бообрӯи деҳа, пирамарди Ҳайдархон, дузд. Ба номи аҳли хонадони онҳо иснод меояд. Муаллимон фаҳманд-чӣ? Гап ба гӯши бачаҳои мактаб мерасад. Агар ҳамин кор ошкор нашуда бошад, хубаш бозичаи дуздидаи Исмоилҷонро бурда супурдан лозим. Баъд олам гулистон, хотирҷамъӣ.

Дастархонро ғундоштанд, вале ҳанӯз аҳли оила ҳама болои суфаи миёни ҳавлӣ менишастанд. Боди салқин мевазид, ҳама ҳаловат мекурданд. Осмони деҳа ситоразор буд. Аз кадом як гӯшаи дараи сердарахт садои чаҳ-чаҳи булбул меомад. Исмоилҷон болои кӯрпача назди бобо дароз кашида, аз ситораҳо, ки ба назараш дар осмон мавҷ мезаданд, дида намоканд.

– Имрӯз ту, бачам, кучоҳоро тамошо кардӣ? Боғи мулло Сафар ҳам рафта будед? – аз наберааш пурсид мӯйсафед.

Исмоилҷон, ки аз Зариф ранҷида буд, ба пурсишҳои навозишкорунаи бобо «ҳа» ё «не» гуфта ҷавоб мегардонд.

Хаёли Зариф ҳам ба Исмоилҷон банд буд. Сирри ӯро пинҳон дорад? Агар гап шавад-чӣ? Он гоҳ бобо барои сирро пинҳон доштани ӯ чӣ мегӯяд? Сахт меранҷад, ҷазо медиҳад. Не, дуздии Исмоилҷонро мегӯяд. Лекин баъд ҳоли ӯ чӣ

мешавад? Аз Зариф меранчад. «Ту одами бад, хабаркаш будӣ», – мегӯяд ба ӯ. Зариф гӯё вази-фаи бисёр душвор ва пуразоберо ба ҷо меовард, ки аз ҷояш чанд бор нимхез шуд, боз чорзону нишаста, ҷониби Исмоилҷон нигоҳ кард. Вай хафаю ғамгин буд. Ҳарчи бодобод, мегӯяд. Вале сухан дар забонаш монд. Ниҳояд ӯ ҷуръат пайдо кард.

– Бобо, – гуфт ӯ. Дигар чӣ гуфт? Худаш нафаҳмид. Аммо аз дуздии Исмоилҷон ҳама огоҳ шуданд.

Пирамард Ҳайдархон, ки така ба болишт, бо-лои яккаандози серпахта дароз кашида буд, хеста ба ҷояш нишаст.

– Ту, бача, аз магазин дуздӣ кардӣ?! – бобо ба шӯр омад. – Саллаи бобо, обрӯяшро ба замин задам гӯй! Аз ту, набераи шахрӣ, умедам ҳамин?

– Ман ҳеҷ чиз надуздидам, – ғурунгос зад Исмоилҷон ва мурғакро аз рӯйи гилем ба даруни остини ҷомааш кашид.

– Вай чӣ? Чизи дуздӣ не!? – бобо ба мурғак, ки як тарафаш аз остини Исмоилҷон намоён буд, ишора кард. – Зариф дурӯғ мегӯяд? – овози бобои Ҳайдархон баландтар шуд.

Исмоилҷон гунаҳқорона сар хам кард.

МАГАЗИН

Бобои Ҳайдархон хурсанд шуда, тарафи на-
берааш шитофт.

– Ин ҷо чӣ мекунӣ, бачам? – пурсид бобо.

– Мурғакро медиҳам, – ҳунгос зада гиря кард
Исмоилҷон.

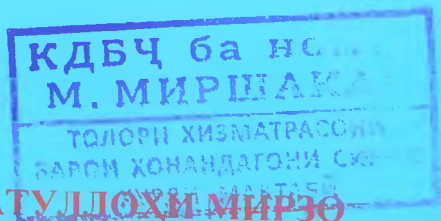
Бобои Ҳайдархон аз гуноҳи наберааш гузаш-
та табассум кард.

– Дигар ин хел нақун, бачаи нағз шав, мага-
зинро, ки кушоданд, худам ба ту ҳамин мурғак-
ро харида медиҳам, – гуфт ӯ.

– Хирсча ҳам мехаред? – Исмоилҷон ҳиқ-ҳиқ
гиря мекард.

– Ҳа, бачам, ҳарчӣ хоҳӣ, мехарам, лекин ту
дигар асло дуздӣ нақун, ин кори нохуб, бисёр
айб, – бобо набераашро ба оғӯш гирифта, бо
руймолча оби дидагонашро пок кард.

КАРОМАТУЛЛОҲИ МИРЗО

НАБЕРАИ ШАҲРӢ

Мухаррир
Мухаррири техникӣ
Тарроҳ ва ороишгар
Рассом
Хуруфчин

Амирхон Ахмадхонов
Робия Абдуллоева
Фирдавс Давлатбеков
Хусейн Чилаев
Суруш Зайниддинов

Ба ҷолаш 12.01.2015 имзо шуд. Андозан 60x84 1/16.
Қоғазӣ бурандуҷ. Ҷопӣ офсетӣ. Ҷузъӣ ҷопӣ 1,0.
Гарнитурa Times New Roman Tj.
Адади нашр 5000 нусха. Супориш № 36/2015

Муассисаи нашриявӣ «Маориф»-и
Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон,
734024, Душанбе, кӯчаи А. Дониш, 50.
Тел: 98-552-89-89. E-mail: najmiddin64@mail.ru

